

De muntjak, geen voet aan de grond of meer dan wij nu weten?

Koen van Veen, Zoogdierverseniging & Bram D'hondt, Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek

De muntjak (*Muntiacus reevesi*) is een soort die de gemoederen bezighoudt. In Nederland zijn er de afgelopen decennia enkele kleine populaties geweest en er blijven losse waarnemingen binnenkomen, hoofdzakelijk uit het zuiden. Het aantal waarnemingen is de afgelopen jaren echter laag (enkele waarnemingen per jaar) en vrij stabiel. Op basis van de waarnemingen lijkt populatievorming of een invasie van deze soort in Nederland vooralsnog uit te blijven. Of kijken wij niet goed en zien wij de muntjak misschien over het hoofd?

De muntjak staat bekend als een zeer invasieve soort, die snel hoge aantallen kan bereiken, schade kan veroorzaken en inheemse soorten kan verdringen. Zo toonde recent onderzoek aan dat de fertiliteit van ree terugvalt, waar muntjak veelvuldig voorkomt. Het voornaamste voorbeeld hiervan betreft het Verenigd Koninkrijk, waar de soort zeer wijdverspreid, in hoge dichtheden voorkomt. De dichtstbijzijnde populatie van muntjak rondom Nederland bevindt zich in Vlaanderen. Van hieruit kan muntjak zich richting Nederland verspreiden. Of dit ook daadwerkelijk gebeurt is onduidelijk, want muntjak wordt ook nog in Nederland gehouden. Rondom de verspreiding en aantallen zijn dan ook nog steeds een hoop onduidelijkheden. In Nederland wordt de aanwezigheid van de muntjak actief gevolgd en in samenwerking met Vlaanderen vindt genetisch onderzoek plaats naar de herkomst en verwantschap van dode muntjaks.

Onderzoeken en ontwikkelingen

Recent zijn er enkele onderzoeken en ontwikkelingen rondom de muntjak in Vlaanderen gepubliceerd, die ook voor Nederland interessant zijn. Eind 2022 heeft het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) een rapport gepubliceerd over de genetische variatie van muntjak in Vlaanderen. Uit de analyse bleek dat er twee grotere genetische clusters aanwezig zijn. Eén grote populatie ten oosten van de stad Antwerpen blijkt genetisch homogeen. Het andere cluster bestaat uit verspreide populaties die meer genetische variatie vertonen, maar wel onderling nauw verwant zijn. In dit onderzoek zat ook één genetische staal uit Nederland. Uit het onderzoek bleek dat dit dier genetisch verwant is aan de verspreide populaties in Vlaanderen, iets dat al langer gevreesd werd maar nog niet was aangetoond.

Een andere ontwikkeling is een lopend onderzoek in Park Vordenstein in België. Hier wordt door het INBO onderzoek gedaan met cameravallen naar het voorkomen van muntjak en wordt – voor het eerst – een aantalsschatting uitgevoerd. Een eerste observatie uit dit onderzoek baart alvast zorgen: ondanks dat muntjak in dit drukbezochte park zo goed als nooit gemeld wordt, worden de dieren wel veelvuldig met de wildcamera's vastgesteld. Dit illustreert het uiterst discrete karakter van muntjak, die goed onder de radar weet te blijven. Het aantal waarnemingen zonder gericht onderzoek, staat niet in verhouding tot de eigenlijke dichtheid.

Muntjak. (Foto: Nick Goodrum)

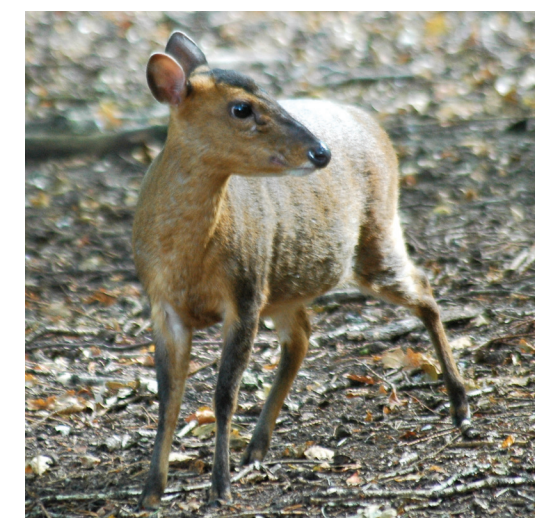
Twee Vlaamse muntjaks vastgelegd met een wildcamera. (Bron: INBO)

Op basis van de verspreiding van muntjak naar Nederland en de zeer verborgen levenswijze, is ervoor gekozen om ook in Nederland meer gericht onderzoek te gaan doen naar het voorkomen en de verspreiding van deze soort. Hiervoor zijn, in samenspraak met het INBO, enkele gebieden gekozen die nader onderzocht zullen worden.

Waarnemingen melden

Wij roepen terreinbeheerders, wildbeheereenheden en anderen (in Nederland nadrukkelijk in Noord-Brabant en Limburg) op om waarnemingen van muntjak door te geven op [waarneming.nl](https://www.waarneming.nl), [telmee.nl](https://www.telme.nl), [waarnemingen.be](https://www.waarnemingen.be) of het meldpunt van de Zoogdierverseniging via:

<https://www.zoogdierverseniging.nl/muntjakmeldpunt>

Muntjak. (Foto: Bernadette van Noort)

Verder lezen

Deflem, I., B. D'hondt, Z. De Corte, C. Mouton, A. Van Breusegem, S. Neyrinck, T. Adriaens & J. Mergeay, 2022. Een genetische studie van Chinese muntjak in Vlaanderen. Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek 2022(23). Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel. Link: [klik hier](#)

Zini, V., K. Wäber & P.M. Dolman, 2023. Relative influence of inter- and intraspecific competition in an ungulate assemblage modified by introduced species. *Journal of Mammalogy*. Link: [klik hier](#)

